

SZKOLNY KONKURS WIEDZY O WIELKIEJ BRYTANII

Zespół Szkół im. Wincentego Witosa w Suchej Beskidzkiej

Zakres materiału **-WIELKA BRYTANIA W PIGUŁCE**

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

W skład Wielkiej Brytanii wchodzi: **Anglia, Walia, Szkocja i Irlandia Północna**

Powierzchnia: 244 100 km²

Długość linii brzegowej: 12 429 km

Najwyższe wzniesienie: Ben Nevis (1344 m)

Największe jezioro: Loch Lomond (71,1 km²)

Regiony: Anglia Południowa, Anglia Wschodnia, Anglia Środkowa, Anglia Północna, Szkocja, Walia, Irlandia Północna

Środowisko naturalne: Grupa wysp Zjednoczonego Królestwa, oddzielona od lądu europejskiego Morzem Północnym i kanałem La Manche obejmuje oprócz głównej wyspy z Anglią, Walią i Szkocją także północną Irlandię oraz wyspy przybrzeżne.

Ludność: 59,5 mln

Stolica: Londyn

Ustrój: monarchia

Języki: angielski (urzędowy), walijski, irlandzki, gaelicki (szkocki)

Waluta: 1 funt szterling oznaczany symbolem £ = 100 pensów

Strefa czasowa: czas zachodnioeuropejski

Kod telefoniczny: +44

Głowa państwa: królowa Elżbieta II

Następca tronu: książę Karol (prince Charles)

Szef rządu: Boris Johnson (Prime Minister)

Hymn państwowy: *God Save the Queen (Boże chroń królową)*

Większe miasta: Birmingham , Leeds, Glasgow, Sheffield, Liverpool, Manchester

Religie: anglikanizm, katolicyzm, islam

Słynne uniwersytety: Cambridge, Oxford

Największy port lotniczy: Heathrow

Najsłynniejsi pisarze: William Shakespeare, Agatha Christie, Charles Dickens, Jane Austen, J.R.R. Tolkien, J.K.Rowling

Najsłynniejsi muzycy: The Beatles, The Rolling Stones, David Bowie, Queen, Phil Collins, The Spice Girls

Najsłynniejsi naukowcy: Isaac Newton, James Watt, Charles Darwin, Alexander Fleming

Najsłynniejsze postacie: Mr Bean (Jaś Fasola), James Bond 007, detektyw Sherlock Holmes

Historia w pigułce

Kultury megalityczne zostawiły pierwsze ślady w Anglii około 4000 lat pne. Ta cywilizacja zbudowała tajemnicze kamienne struktury Stonehenge i Avebury. Około 800 r. pne Celtowie przybyli z Europy i nauczyli miejscową ludność posługiwania się językiem gaelickim i bretońskim. Potem przyszedł Juliusz Cezar. Rzymianie przejęli Anglię około 43 r n.e., a ich kontrola trwała aż do upadku Cesarstwa Rzymskiego.

Anglicy, Saksoni i Jutowie zaczęli migrację do Królestwa Anglo-Saksońskiego w VII wieku. Po zakończeniu okupacji duńscy wikingowie zaczęli przyjeżdżać do Anglii i przejęli dowództwo wojskowe. W XI wieku Wilhelm Zdobywca dotarł na południowe wybrzeże Anglii i podbił kraj wraz ze swoją koczowniczą armią.

Wojna stuletnia z Francją rozpoczęła się w Sredniowieczu. W tym czasie doszło również do konfliktów o sukcesje oraz między rodziną królewską a kościołem. W XVI w. problemy małżeńskie Henryka VIII doprowadziły do zerwania porozumienia pomiędzy krajem a Kościołem rzymskokatolickim. Parlament wyznaczył Henryka VIII na przywódcę Kościoła Anglikańskiego. Anglia zabezpieczyła sobie także niezliczone kolonie. Kolonie te znajdowały się na amerykańskim wybrzeżu, na terenach Kompanii Wschodnioindyjskiej, a także w Kanadzie i Australii. Anglia rozwinęła się w XIX wieku jako ośrodek przemysłowy. Miasta przemysłowe powstały w regionie Midlands i wpłynęły na wzrost międzynarodowych transakcji. Wielka Brytania królowej Wiktorii była wówczas największą potęgą na świecie (1837-1901).

Anglia była jednym z aliantów w czasie II wojny światowej i odegrała znaczącą rolę w pokonaniu III Rzeszy. Coraz więcej jej kolonii, takich jak Indie, Malezja i Kenia, stopniowo odzyskiwało niepodległość.

Brytyjska rodzina królewska jest w mediach ulubionym tematem wiadomości i jest to jeden z powodów, dla których istnieje wiele filmów i serialów dotyczących znanych wydarzeń historycznych. Przykładami tych adaptacji są seriale "The Crown", która pokazuje życie młodej królowej Elżbiety II i "Reign", która jest serią o życiu Mary Stewart, gdy była młodsza i mieszkała na francuskim dworze królewskim. Jedną z najsłynniejszych seriali "Tudorowie" przedstawia skandaliczną historię króla Henryka VIII.

Ważne święta i uroczystości:

Halloween (31.10) - umieszcza się w wyeksponowanych miejscach domów, wydrążonych i podświetlonych od wewnątrz dyń z wyciętymi kształtami różnych postaci (Jack'-o-lantern), kulminacyjnym momentem tego święta jest odwiedzanie domów przez przebrane dzieci, które wypowiadają zdanie "trick or treat" – cukierek albo psikus, co ma nakłonić odwiedzanego domownika do poczęstowania dzieci garścią wcześniej zakupionych na ten cel słodczy pod "groźbą" zrobienia mu psikusa.

Guy Fawkes' Day (5.11) - dzień 5 listopada w Wielkiej Brytanii jest dniem publicznego dziękczynienia. Jest znany pod nazwą "Dnia Guy'a Fawkes'a" (Guy Fawkes' Day) lub "Nocy Guy'a Fawkes'a" (Guy Fawkes' Night). Dzieci niosą przez miasto kukły Guy'a, wykonane ze starych ubrań wypchanych słomą, papierami i liśćmi, krzycząc: "Pensy dla Guy'a!". Następnie kukły są palone, czemu towarzyszą pokazy sztucznych ogni (Bonfire Night), festyny i barbecue w ogrodach i parkach. Dzień Guy'a

Fawkes'a jest jednym z najbardziej niezwykłych świąt w Europie - niewiele krajów świętuje rocznicę nieudanego zamachu na swojego króla i parlament i to jeszcze w tak wyszukany sposób... Jest także wierszyk dotyczący tego święta, który zna każde dziecko w całej Wielkiej Brytanii:

Remember, remember the fifth of November,

Gunpowder treason and plot.

We see no reason

Why gunpowder treason

Should ever be forgot!

Tego dnia 1605r. grupa wyznawców religii rzymsko - katolickiej próbowała wysadzić w powietrze Parlament (Izbę Lordów) z rządem, królem Jakubem I - gorliwym wyznawcą kościoła anglikańskiego, królową oraz ich synem. Nienawidzili oni króla z całego serca, ponieważ od początku sprawowania władzy prześladował purytan i katolików. Mieli nadzieję, że jeśli go zamordują, angielscy katolicy będą mogli przejąć władzę w państwie angielskim. Spisek ten nazwano Spiskiem Prochowym. Konspiratorzy wynajęli piwnicę pod budynkiem Izby Lordów, a Guy Fawkes ukrył trzydzieści sześć beczek prochu kilka dni przed uroczystym otwarciem obrad parlamentu. Miał on podpalić lont dokładnie 5 listopada. Jednak nie wszystko poszło zgodnie z planem. Jeden ze spiskowców ostrzegł swego krewnego, lorda Monteagle, aby 5 listopada nie szedł do parlamentu. Lord Monteagle zaalarmował wtedy rząd i Guy Fawkes został znaleziony w piwnicy i aresztowany. Został poddany torturom, podczas których zdradził tożsamość innych uczestników spisku. Skazano go, a także innych konspiratorów, na śmierć przez powieszenie. Jednak również to wydarzenie było dość nietypowe. 31 stycznia 1606 roku Guy Fawkes miał stanąć naprzeciw swego losu. Tego dnia miała odbyć się w Londynie jego publiczna egzekucja (pozostałych konspiratorów, którzy przeżyli, stracono dzień wcześniej). Jednak gdy Guy wchodził już na szafot, niespodziewanie zeskoczył z drabiny i skręcił sobie kark. Zmarł natychmiast.

New Year's Day – Nowy Rok

St Valentine's Day – Dzień św. Walentego

April Fools' Day - Prima Aprilis (1.04)

Mother's Day – Dzień Matki (26.03)

Notting Hill Carnival (ostatnia niedziela i poniedziałek sierpnia): To największy artystyczno-muzyczny festiwal w Europie. Rozmachem dorównuje mu jedynie Karnawał w Rio De Janeiro. Odbywa się w dzielnicy Londynu - Notting Hill. Obrazy z barwnej dzielnicy Londynu, pełnej muzyki, tańca, jedzenia i ulicznych straganów oraz przebranych w kostiumy postaci, ruchomych platform i maskarad można podziwiać w większości stacji telewizyjnych na świecie. Zabawa ciągnie się na długości 5 km, gdzie jest rozstawionych kilkadziesiąt scen muzycznych, a także najnowocześniejsze systemy nagłaśniające. Na każdej scenie jest grana inna muzyka. Przez dwa dni Karnawału od 12:00 do 20:00 na scenach bawią się uczestnicy. Potem, przenoszą się do okolicznych klubów i pubów.

Ustrój polityczny

Wielka Brytania jest [monarchią parlamentarną](#) z rządem odpowiedzialnym przed parlamentem – brak konstytucji. Stolicą państwa jest [Londyn](#). Obecnym monarchą brytyjskim jest królowa [Elżbieta II](#),

która zasiadła na tronie w [1952](#) i została koronowana w [1953](#). Dzisiaj jej funkcje są głównie ceremonialne, a rzeczywiste rządy spoczywają w rękach premiera.

Wielka Brytania jest dziedziczną monarchią parlamentarną. To oznacza, że monarcha, obecnie **Królowa Elżbieta II, jest głową państwa**. Królowa jest także:

- głową systemu prawnego Wielkiej Brytanii,
- głównodowodzącym siłami zbrojnymi
- oraz głową Kościoła Anglikańskiego.
- Uczestniczy także w zwołaniach i rozwiązaniach Parlamentu.
- Jej podpis (tzw. sankcja królewska) jest wymagany, aby projekt ustawy stał się prawem. Jednakże, nigdy nie odmawia podpisu pod projektem, który został zaakceptowany przez Parlament.
- Królowa oficjalnie mianuje Premiera, kierujących ministerstwami, sędziów, dyplomatów i biskupów Kościoła Anglikańskiego.
- Przyznaje również wiele ważnych nagród i wyróżnień.
- W stosunkach międzynarodowych Królowa ma możliwość wypowiadać wojnę, zawierać pokój, zawierać traktaty i anektować lub cedować terytoria.
- Pośród jej wielu królewskich obowiązków znajdują się regularne wizyty w obcych krajach, w których reprezentuje Wielką Brytanię.

CIEKAWOSTKI O KRÓLOWEJ ELŻBECIE

1. Królowa Elżbieta II jest najdłużej żyjącym i najdłużej panującym brytyjskim monarchą w historii.
2. W swoim życiu posiadała ponad 30 psów rasy Corgi.
3. Elżbieta II nosi pieniądze w swojej torebce wyłącznie w niedzielę, aby mogła ofiarować datek podczas mszy w kościele.
4. Na Księżycu znajduje się wiadomość od Elżbiety II. Przed lądowaniem Apollo 11 w 1969 roku kilkudziesięciu światowych liderów zostało zaproszonych do napisania „wiadomości dobrej woli”, które zostały następnie przeniesione na małą płytkę, która nadal znajduje się na powierzchni księżyca – Neil Armstrong i Buzz Aldrin umieścili ją tuż pod flagą amerykańską, którą wbili na miejscu lądowania. Treść wiadomości brzmi: „W imieniu narodu brytyjskiego oddaję cześć umiejętnościom i odwadze, które sprowadziły człowieka na Księżyc. Niech to przedsięwzięcie zwiększy wiedzę i dobro ludzkości”.
5. Osobisty majątek królowej to około 340 mln funtów. Jeśli myślisz, że to dużo pieniędzy to wiedz, że nie ma jej nawet na liście 300 najbogatszych Brytyjczyków.
6. Urodziny królowej to 21 kwietnia, ale oficjalnie świętuje się je dopiero 11 czerwca. Monarchowie z urodzinami w chłodniejszych miesiącach zazwyczaj planują dodatkowe oficjalne urodziny, kiedy pogoda może być lepsza na parad
8. Oficjalnym tytułem królowej jest „Elżbieta Druga, z Bożej łaski Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz innych Jej Królestw i Terytoriów królowa, Głowa Wspólnoty Narodów, obrończyni Wiary”.

9. Wieloryby, delfiny, morświny i jesiotry są uważane za „ryby królewskie”, a zatem stanowią własność królowej, gdy zostaną złowione w odległości trzech mil od wybrzeża Wielkiej Brytanii.

10. Królowa używa swojej torebki, aby komunikować się ze swoim personelem i subtelnie „ewakuować się” z nudnych lub nieprzyjemnych spotkań. Jeśli królowa jest na kolacji i kładzie torebkę na stole, jej personel wie, że chce, aby impreza zakończyła się w ciągu następnych pięciu minut. A jeśli położy swoją torbę na podłodze, to sygnalizuje, że chciałaby zakończyć obecną rozmowę.

Parlament Zjednoczonego Królestwa składa się z dwóch izb:

- **Izby Gmin – House of Commons** - (niższa, właściwy organ ustawodawczy), 651 członków (w tym 17 z Irlandii Północnej), powoływanych w wyborach powszechnych (na zasadzie większościowej), na nie więcej niż 5 lat,
- **Izby Lordów – House of Lords** - (wyższa), o niewielkich uprawnieniach sądowych i ustawodawczych; ok. 1200 członków, w większości dziedziczni przedstawiciele arystokratycznych rodzin, parowie mianowani dożywotnio (401) oraz parowie duchowni (24 biskupów i 2 arcybiskupów Kościoła anglikańskiego);

System polityczny dwupartyjny (główne znaczenie mają **Partia Konserwatywna (Conservative Party)** i **Partia Pracy (Labour Party)**), przy czym w parlamencie są jeszcze reprezentowani liberalni demokraci (Socjalliberalna Partia Demokratyczna), a w Szkocji i Walii pewnym poparciem cieszą się partie narodowe reprezentujące tendencje separatystyczne.

Podział administracyjny Wielkiej Brytanii: Wielka Brytania podzielona jest na dwa kraje: Anglię i Szkocję; jedno księstwo: Walię; jedną prowincję: Irlandię Północną. Szczegółowy podział administracyjny nie jest ustalony przez rząd centralny, lecz samodzielnie w każdej z części, więc pomiędzy częściami istnieją duże różnice w organizacji administracji samorządowej:

- W [Anglii](#) nie ma dualizmu administracji terytorialnej, czyli występowania obok siebie administracji rządowej i samorządowej. Rząd zajmuje się sprawami całego kraju. Istnieje podział na regiony, hrabstwa, dystrykty i parafie (*parish*) (zob. [podział administracyjny Anglii](#)).
- [Irlandia Północna](#) od 1973 podzielona jest na dystrykty – początkowo 26, a od 2015 roku jedenaście (zob. [podział administracyjny Irlandii Północnej](#)).
- [Szkocja](#) od 1996 dzieli się na 32 hrabstwa (zob. [podział administracyjny Szkocji](#)).
- [Walia](#) również w 1996 podzielona została na 22 jednostki administracyjne: 9 hrabstw, 10 hrabstw miejskich i 3 miasta, wszystkie o równym statusie (zob. [podział administracyjny Walii](#))

Symbole

∅ Królewski herb

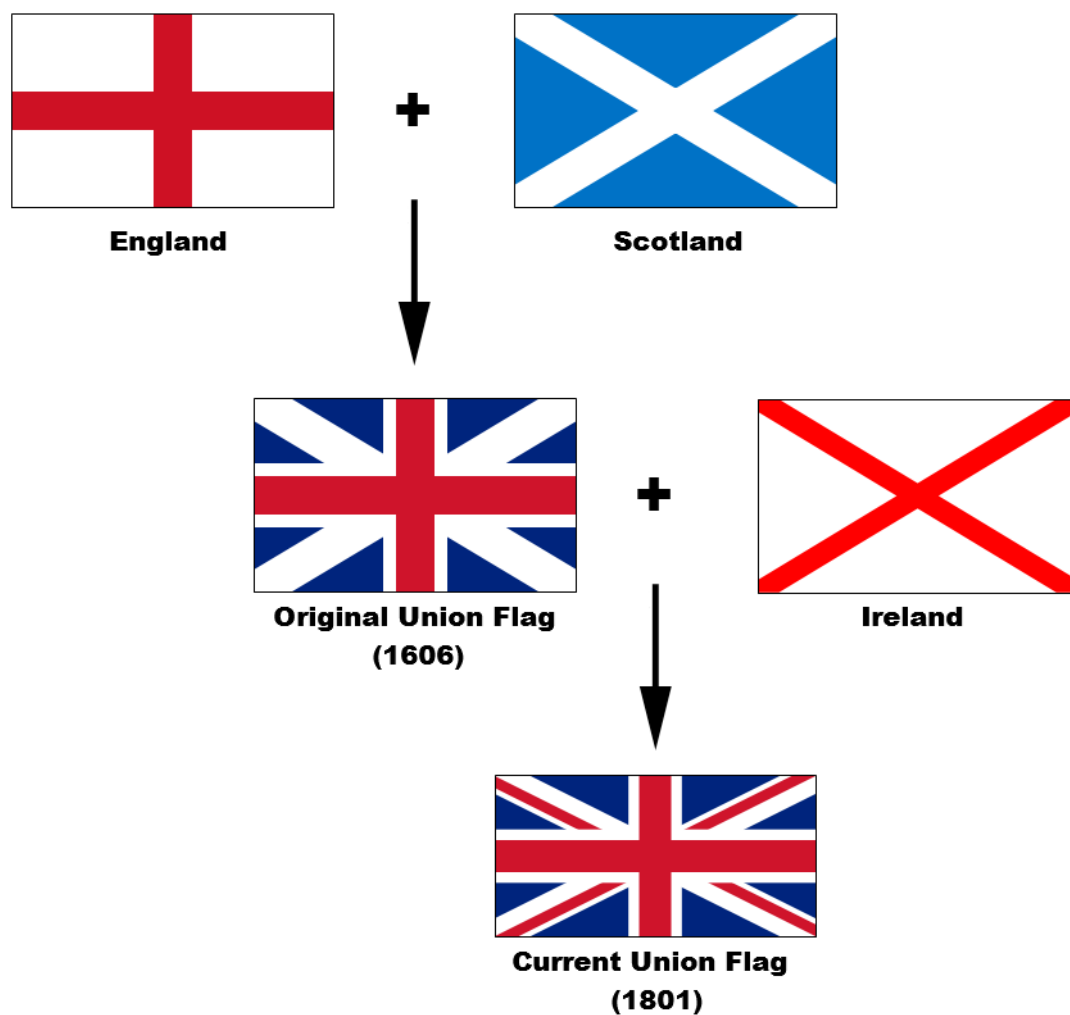
Królewski herb Wielkiej Brytanii noszony jest przez władców oraz posługuje się nim administracja i rząd, umieszczając go m.in. na monetach i publicznych budynkach. W centrum znajdują się emblematy królewskie, oznaczające różne części państwa: trzy lwy Anglii, lew Szkocji, harfa Irlandii. Otacza je napis *Honi soit mal y pense* (fr. 'niech się wstydzi ten kto widzi w tym coś złego'). Emblematy podtrzymuje lew Anglii i jednorożec Szkocji. Poniżej motto: *Dieu et mon droit* (fr. 'Bóg i moje prawo'). Dodawane do herbu rośliny symbolizują Wielką Brytanię: Anglię - róża, Szkocję - oset, Irlandię Północną - koniczyna.

∅ Flaga narodowa

Flaga narodowa Wielkiej Brytanii (zwana **Union Jack**). Flaga brytyjska do pewnego stopnia odzwierciedla historię kraju. Union Jack składa się z trzech

krzyży trzech świętych patronów:

- czerwony na białym tle to krzyż św. Jerzego - patrona **Anglii** (czczonego 23 kwietnia)
- biały przekątny krzyż na niebieskim tle to krzyż św. Andrzeja - patrona **Szkocji** (czczony 30 listopada)
- czerwony przekątny krzyż na białym tle to krzyż św. Patryka - patrona **Irlandii** (czczonego 17 marca)

Flaga Walii nie została umieszczona na Union Jack ponieważ kiedy stworzono pierwszą flagę Union Jack w 1606r. , Walia była już zjednoczona z Anglią,

dlatego właśnie Walia jest reprezentowana przez angielską flagę.

∅ **Hymn państwowy**

„**God Save the Queen**” (**Boże chroń Królową**) to angielska pieśń patriotyczna nieznanego autorstwa. Jest narodowym hymnem Wielkiej Brytanii i jej

kolonii. W okresie kiedy monarchą brytyjskim jest król pieśń ta jest wykonywana jako *God Save the King* (jak było pierwotnie).

∅ **Berło Imperium Brytyjskiego**

Znajdujący się w nim diament jest największy na świecie. Brylant ten nosi nazwę: "Pierwsza gwiazda Afryki" i waży 530,2 karata. Berło można obejrzeć w Tower of London.

∅ **Korona Zjednoczonego Królestwa**

Diament znajdujący się w koronie jest drugi co do wielkości na świecie. "Druga Gwiazda Afryki" waży 317,4 karata. Koronę również można obejrzeć w Tower of London.

Ø Dynastia

Dynastia Windsor została założona w 1901r. przez Edwarda VII.

- Edward VII (1901-1910)
- George V (1910-1936)
- Edward VIII (1936)
- George VI (1936-1952)
- Elizabeth II (1953)

System edukacyjny w Wielkiej Brytanii

W Anglii i Walii szkolnictwo dzieli się na cztery stopnie:

1. Primary school - podstawowa
2. Secondary school - średnia
3. Further education - dalsza
4. Higher education - wyższa

Obowiązek szkolny trwa 11 lat. Dzieci powinny zacząć chodzić do szkoły w pierwszym semestrze przypadającym **po ich 5 urodzinach**, czyli **31 sierpnia, 31 grudnia lub 31 marca**, jednak w praktyce często zaczynają naukę wcześniej. Muszą pozostać w szkole do **ostatniego piątku czerwca w roku, w którym kończą 16 lat.**

Większość uczniów **kończy primary school w wieku 11 lat** i kontynuuje naukę w secondary school. Zazwyczaj szkoły nie wymagają zdawania egzaminów wstępnych.

Nauka w primary i secondary school podzielona jest na **cztery stopnie**, zakończone egzaminami. Uczniowie przystępują do nich w wieku 7, 11, 14 i 16 lat. Ostatni z tych egzaminów - **General Certificate of Secondary Education (GCSE) level** - umożliwia kontynuowanie nauki w szkołach średnich, college'ach lub podjęcie pracy.

Egzaminy

15-16 lat - General Certificate of Secondary Education (GCSE), zdawany z wielu przedmiotów na zakończenie secondary school. Oceny od A* (najwyższa) do G (najniższa).

18 lat - General Certificate of Education Advanced Level (GCE A-level) oraz Advanced Supplementary (AS), zdawane na zakończenie szkoły średniej (porównywalne do polskiej matury).

Po zdaniu GCE A-level młodzież może kontynuować naukę w szkołach lub college'ach, wybierając kursy zawodowe zakończone zdaniem General National Vocational Qualifications (GNVQs). Może również iść na uniwersytet.

W znakomitej większości angielskich szkół obowiązują mundurki, w każdej innej, należy więc również dowiedzieć się jak dziecko ubrać, żeby nie czuło się źle w nowej klasie.

Potrawy:

Anglicy jadają trzy główne posiłki dziennie:

- śniadanie (breakfast) - pomiędzy 7:00, a 9:00,
- lunch - pomiędzy 12:00, a 13:30
- późny obiad (dinner) - pomiędzy 18:00, a 20:00

W niedziele główny posiłek jadany jest w południe, a nie wieczorem. Większość ludzi na całym świecie uważa, że tradycyjne śniadanie w Anglii składa się z jajek, bekonu, kiełbasek, opiekanego chleba, grzybów i fasolki wraz z filiżanką kawy. Dzisiaj typowe śniadanie to miseczka płatków, kawałek tostów, oraz sok pomarańczowy lub kawa. Anglicy jedzą obiad dość późno, ale jest to ich główny posiłek tak jak w większości krajów. Kiedyś był to jakiś rodzaj mięsa z sosem i warzywami. Dzisiaj jednak na angielskich stołach gości najczęściej potrawka z ryżu lub makaronu. Wiele dzieci w szkole, oraz ludzie w pracy jadają lunch zazwyczaj jest to kanapka, paczka chipsów lub chrupek jakiś owoc i napój. Wszystko to zapakowane jest w plastikowym pojemniku.

Herbatka

Zwyczaj picia popołudniowej herbaty (afternoon tea) sprowadziła do Anglii Anna, 17. księżna Bedfordu, w roku 1840. Księżna robiła się głodna około godziny 4. Wieczorny posiłek był podawany późno bo o 8 wieczorem. Przerwa pomiędzy lunchem a obiadem była więc długa. Księżna prosiła wtedy aby przyniesiono do jej pokoju herbatę i ciasto. Wkrótce stało się to jej zwyczajem i zaczęła zapraszać przyjaciół na *afternoon tea*.

Ta przerwa na herbatę stała się modnym, towarzyskim spotkaniem. W czasie lat 80. XVIII w. kobiety z wyższych sfer ubierały się długie, eleganckie suknie, zakładały rękawiczki i kapelusze na *afternoon tea*, która była zazwyczaj serwowana w salonie między godziną 4 a 5 popołudniu.

Tradycyjna *afternoon tea* składała się z wykwintnych kanapek, ciast i innych słodczy. Herbata pochodziła z Indii. Nalewana była ze srebrnych dzbanków do delikatnych, chińskich filiżanek.

Jednak teraz w przeciętnym, angielskim domu *four o'clock tea* to tylko ciasteczka lub małe ciasto z kubkiem herbaty (z torebki oczywiście).

JĘZYK ANGIELSKI

Mimo że angielski jest językiem urzędowym w Wielkiej Brytanii, istnieją inne oficjalnie uznane języki w Szkocji, Walii i Irlandii Północnej. Te języki to walijski, szkocki gaelicki i irlandzki, a także Ulster Scots. Kornwalijski jest również używany lokalnie w Kornwalii, a szkocki jest używany w Szkocji. Niektóre z tych języków są uznawane za języki mniejszości etnicznych, co oznacza, że podlegają one ochronie.

Istnieją również różne lokalne dialekty, które zależą od regionów, które odwiedzasz. Jednym z najbardziej znanych na świecie dialektów jest dialekt Cockney, którym ludzie mówią w Londynie. Ten dialekt stał się bardziej znany dzięki sukcesowi Pigmaliona George'a Bernharda Shawa, który został zekranizowany jako "My Fair Lady". W filmie profesor Henry Higgins uczy prostą pokojówkę, posługiwania się oficjalnym językiem angielskim zamiast dialektu. Co ciekawe Język francuski był dominującą mową w Anglii od 1020 do końca 1600 roku -dlatego w języku angielski znajdziemy dużo zapożyczeń z francuskiego - W 1066 normandzki Książę Wilhelm dokonał inwazji na Wyspy Brytyjskie i pokonał w bitwie pod Hastings króla Anglii Harolda. Wilhelm Normandzki przejął władzę w Anglii i Językiem oficjalnym stał się francuski. **ANGIELSKI czy FRANCUSKI?**

OK, możesz pomyśleć sobie – rozumiem, tylko jak to się ma do współczesnego języka angielskiego?

Bardzo prosto. Ponieważ wspomniana już oficjalna komunikacja odbywała się wówczas głównie w języku francuskim, a raczej normano-francuskim lub w łacinie, większość dokumentów zachowało się właśnie w tych językach. Nawet słynna *Domsday Book*, czyli bezcenna księga zawierająca spis wszelkich posiadłości ziemskich i dóbr należących do króla, duchownych czy innych osób była spisana w łacinie.

Niższe klasy społeczne i chłopci, czyli zapewne około 95% ówczesnego społeczeństwa nadal posługiwało się ówczesnym angielskim.

Angielski wrócił oficjalnie do łask na królewskim dworze dopiero pod koniec XIV wieku (czyli po ponad 300 latach panowania Normanów) kiedy to stał się na nowo oficjalnym językiem monarchy i administracji państwowej. W międzyczasie bowiem Normanowie zaczęli wżeniac się w angielskie rodziny i z mieszanki tych dwóch języków zachowało się sporo słówek takich jak właśnie CHANCE, które oznaczało dosłownie coś „co ma miejsce”, „coś co wypada” (niczym wynik rzutu kośćmi). Ponad 300 letni okres współistnienia tych dwóch języków wystarczył by na stałe przemieszały się one ze sobą na tyle, by część słów przywiezionych na wyspy przez najeźdźców przetrwała w języku angielskim do dziś.

LONDON

Londyn położony nad Tamizą, jest jednym z dwu największych miast Europy, jest także jednym z większych miast świata zarówno w skali samego miasta jak i aglomeracji. Liczba mieszkańców Londynu wynosi około 7,1 miliona na obszarze 1607 km²;

Co warto zobaczyć w Londynie:

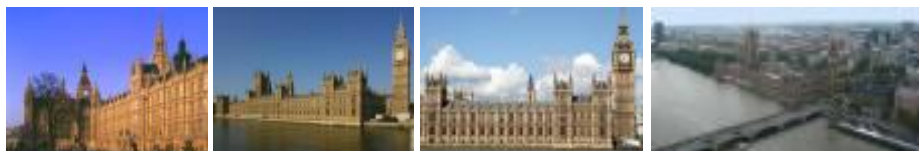
· **Buckingham Palace** - położony przy Saint James Park, pomiędzy parkami świętego Jakuba, Green Parkiem i prywatnym Ogrodem królowej. Został on oficjalną, stałą rezydencją królewską w roku 1837. Wybudowany został w 1703 roku dla Johna Shieffielda - księcia Buckingham. W 1761 został zakupiony dla Jerzego III. Nazwa pałacu pochodzi od dworu, jaki w roku 1703 wznosił tu książę Buckingham.

Pierwszą mieszkanką pałacu była królowa Wiktoria. Wnętrze pałacu, bogato zdobione, niestety nie jest dostępne dla turystów, jednak dla tych najbardziej spragnionych - turystów udostępnione są: Galeria Królowej i Stajnie Królewskie. Queen's Gallery prezentuje zmieniane w każdym sezonie wystawy tematyczne z bogatych zbiorów monarchów brytyjskich. Kolekcja dzieł sztuki królowej Elżbiety należy do najbogatszych na świecie. Przy stajniach znajduje się Muzeum Powozów, w którym możemy ujrzeć słynną Złotą Karetę Państwową.

Przed pałacem turyści mogą obejrzeć słynną na całym świecie ceremonię zmiany warty. Obecnie pałac ten jest zamieszkały przez królową Elżbietę II. Jej obecność sygnalizuje wciągnięty na maszt sztandar.

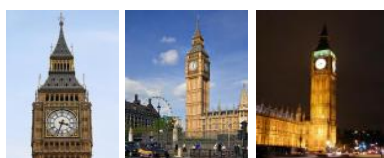
· **The Houses of Parliament – Parliament** - The Palace of Westminster jest siedzibą parlamentu, który składa się z dwóch izb: niższej - House of Commons (Izba Gmin) i wyższej - House of Lords (Izba Lordów). Na zwiedzanie trzeba dość długo czekać w kolejce- wejście przez St Stephen's Hall. The Houses of Parliament jest niezwykle malowniczy i fotogeniczny o każdej porze dnia i roku, w konsekwencji czego został utrwalany wiele razy przez znanych malarzy. Podczas obrad parlamentu, na wieżach Wiktorii i Zegarowej w dzień powiewają flagi brytyjskie, a w nocy wieże te są iluminowane.

· **Big Ben** jest to nazwa ważącego 14 ton dzwonu umieszczonego na szczycie 106 metrowej wieży. Uważany jest on za symbol Wielkiej Brytanii. Dzwon ten zawisa na jednej z dwóch wież londyńskiego parlamentu. Budowę jej podjęto zaraz po tym jak część The Houses of Parliament uległa spaleni.

Zaprojektowany został przez dwóch architektów. Pierwszym z nich był Charles Barry, natomiast drugim - Augustin Pugin. Wykonany jest on w stylu neo-gotyckim z kamienia ciosanego. Obecnie wielu ludzi twierdzi, iż Big Ben to nazwa słynnego na całym świecie londyńskiego zegara. Nazwa Big Ben wywodzi się od imienia sir Benjamin Halla, głównego komisarza robót w 1858 roku, gdy dzwon ten zawieszano. Odlany w Whitechapel był już drugim olbrzymim dzwonem, ponieważ na pierwszym pojawiła się rysa podczas próby uruchomienia (obecny dzwon również ma nieznaczne pęknięcia).

Zegar ten jest największym zegarem w Wielkiej Brytanii. Wyposażony jest w cztery tarcze o średnicy 7,5 m każda oraz we wskazówki o długości 4,25 m. Czyż to nie imponujące rozmiary jak na rok 1858? Podaje on niemalże dokładny czas i co godzinę wybija. Odgłos zegara możemy usłyszeć codziennie w radio BBC.

· **Tower of London** - czasem nazywana Londyńska Tower czyli Pałac i Twierdza Jej Królewskiej Mości jest budowlą obronną i pałacową monarchów Anglii, chociaż ostatni z władców Anglii, który z niej korzystał to Jakub I (1566-1625).

W swej zadziwiającej historii **budynek ten był fortecą, więzieniem, pałacem, a nawet służył jako Zoo**. W słynnej budowli pilnowanej przez charakterystycznych **strażników nazywanych Beefeaterami (zjadaczami wołowiny)**, możemy zobaczyć: **Bramę zdrajców, bezcenne klejnoty koronne, koronę imperialną, berło z krzyżem i jabłko, pierścień królewski, zbroje**.

Legenda głosi, że, kiedy z Tower znikną kruki upadnie brytyjskie królestwo.

Jak wiadomo Tower of London było więzieniem. Podobno nie było stamtąd ucieczki, ponieważ wejście było zaraz nad wodą - podpływano łódkami i tam prowadzono więźniów do celi.

· most zwodzony **Tower Bridge** (1894 r.) - przeprowadzony przez rzekę Tamizę, w pobliżu Tower of London, od której bierze swą nazwę. Jeden z najbardziej znanych obiektów w Londynie, zbudowany w stylu wiktoriańskim. Most został ukończony w 1894. Jest mostem zwodzonym, umożliwiającym przepływanie statków oceanicznych od 60 m wysokości powyżej poziomu wody. Przez pierwsze lata był otwierany nawet 6000 razy rocznie teraz jedynie 400 razy na rok. Tower Bridge przecina Tamizę na wschodnim końcu Londynu. Od początku swojego istnienia uznawany był za arcydzieło ówczesnej inżynierii. Potężny, ważący ponad 1000 ton, napędzany parą mechanizm mostu, regulował otwarcie jego środkowej części. Umożliwiał swobodne przepływanie wielkich statków. Stary mechanizm mostu obecnie nie jest już używany. Zastąpiono go nowoczesnym elektrycznym urządzeniem. Nocą most jest przepięknie oświetlony.

· **London Eye** - jest jednym z wielu londyńskich przedsięwzięć mających na celu uczczenie końca XX wieku - Millennium. Pomysł na zbudowanie największego na świecie koła widokowego powstał w roku 1994, a autorami projektu są: David Marks i Julia Barfield. W realizacji projektu, na miarę XXI wieku, brały udział m. in. linie lotnicze British Airways oraz grupa rozrywkowa Tussauds Group. Całe przedsięwzięcie pochłonęło 34 miliony funtów!

Wielka konstrukcja przypominająca koło rowerowe (200 razy większa od zwykłego koła rowerowego) daje możliwość oglądania panoramy Londynu o promieniu 48 km. Na olbrzymim kole British Airways London Eye umieszczone są 32 kapsuły, z których każda może pomieścić 25 osób. Jednocześnie nad ziemią może znajdować się 800 osób! Prędkość z jaką poruszają się turyści wynosi 0,8 km/h, a pełny czas trwania podróży wynosi około 30 minut.

Aby lepiej wyobrazić sobie London Eye należy zapoznać się z liczbami. Średnica konstrukcji, na której umieszczone są kapsuły wynosi 135 m. Do budowy koła zużyto 1700 ton stali (dla porównania, 1700 ton = 250 londyńskich, dwupoziomowych autobusów lub 280 dorosłych słoni afrykańskich). Oś, która trzyma całą konstrukcję koła oraz piasta, która nim kręci, zostały specjalnie zaprojektowane na wzór dotychczas największego koła widokowego na świecie. Oś ma długość 23 metrów i łącznie z piastą waży 330 ton - czyli ponad 20 razy więcej niż Big Ben.

· **Madami Tussauds** - Muzeum Figur Woskowych - położone jest w pobliżu stacji metra Baker Street. Jest to jedna z najpopularniejszych atrakcji turystycznych oferowanych przez Londyn. Madame Tussaud przybyła po raz pierwszy do stolicy Wielkiej Brytanii w 1802 roku, przywożąc ze sobą wyrzeźbione głowy straconych francuskich arystokratów. Od tego czasu jej woskowe modele przyciągają tłumy turystów z całego świata.

Wystawa tych przepięknych figur woskowych podzielona jest na kilka części, gdzie zwiedzający mogą podziwiać znanych, jak i tych cieszących się złą sławą postaci zarówno w przeszłości jak i również w

teraźniejszości. Wśród kilkuset figur można także zobaczyć dwóch Polaków: Jana Pawła II oraz Lecha Wałęsę.

- **Trafalgar Square – Plac Trafalgar** - jest uznawany za serce centralnego Londynu. Plac ten powstał w XIX wieku na miejscu dawnych stajni królewskich. Na Trafalgar Square znajduje się piękna kolumna Nelsona, fontanna oraz dwa pomniki. Pierwszy z nich jest Jakuba II, a drugi Jerzego IV. Jednak ze wszystkich budowli najbardziej widoczna jest wyżej wymieniona 56. metrowa kolumna Nelsona. U podstawy tejże kolumny znajdują się cztery lwy oraz cztery płaskorzeźby odlane ze zdobytych dział francuskich. Płaskorzeźby przedstawiają zwycięstwa admirała Nelsona pod Trafalgarem, Kopenhagą, Aboukirem i St Vincent.

- **10 Downing Street** - Przy Downing Street 10 znajduje się rezydencja premiera Wielkiej Brytanii. Obecnie rezyduje tu Gordon Brown. Pod numerem 11 mieszka kanclerz skarbu, a pod 12. minister pełniący funkcję rzecznika dyscyplinarnego rządzącej frakcji w parlamencie. Na tej ulicy znajduje się również Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Gospodarki Mieszkaniowej i Samorządów Lokalnych oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

- renesansowa **katedra św. Pawła (St Paul's Cathedral)** to jeden z najbardziej znanych kościołów anglikańskich w Wielkiej Brytanii i budowli Londynu. Znajduje się w samym sercu londyńskiej dzielnicy City of London i formalnie pełni funkcję głównej świątyni tej dzielnicy. Katedra ta powstała pierwotnie na gruzach rzymskiej świątyni wybudowanej niegdyś ku czci cesarza Klaudiusza. Normañska katedra, była nawet większa od obecnej i stanowiła największą świątynię ówczesnej Europy.

Jednak nie omijały jej pożary, iglica została zniszczona przez piorun, wewnątrz zostało splądrowane, a mury były w złym stanie. Katedra ta spłonęła ostatecznie podczas wielkiego pożaru Londynu w 1666 r. Podjęto decyzję o budowie nowej katedry w stylu klasycystycznym i rozpoczęto ją w roku 1675 pod nadzorem sławnego angielskiego **architekta sir Christophera Wrena**. Budowę zakończono po 35 latach już pod kierunkiem syna Christophera Wrena w roku 1710, chociaż pierwsze nabożeństwo odprawiono 2 grudnia 1697 roku.

Budowlę wieńczy kopuła o średnicy 50 metrów, która jest jednym z najbardziej charakterystycznych elementów architektury Londynu. Katedra świętego Pawła była budowana jako symbol odrodzenia Londynu i cechuje ją rozmach i monumentalność. Ustępuje ona jednak swoimi rozmiarami watykańskiej Bazylice Świętego Piotra. Katedra Świętego Pawła ma około 220 metrów długości i około 110 metrów szerokości. Wysokość budowli mierzona od posadzki do końca krzyża umieszczonego na kopule wynosi 140 metrów.

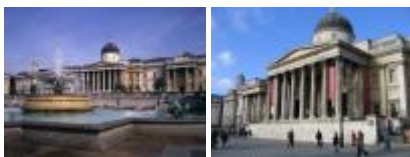
Msze odbywają się tutaj jedynie w niedziele i Boże Narodzenie, jednak za uczestniczenie w nich pobierana jest opłata, ze względu na to, że liturgii towarzyszą występy jednego z najsłynniejszych chórów męskich na świecie.

Wewnątrz katedry znajduje się kilka galerii. Największą popularnością cieszy się Stone Gallery, z której rozpościera się rozległy widok na zakole Tamizy. Druga galeria, **Whispering Gallery (Komnata Szeptu)**, jest znana ze świetnej akustyki, umożliwiającej porozumiewanie się szeptem z odległości 30 m.

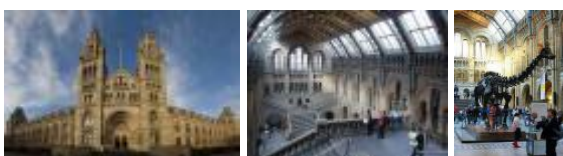

· **Opactwo Westminsterskie (Westminster Abbey)**- dwuwieżowa katedra późnogotycka w formie trójnawowej bazyliki z transeptem (początki w XI w., przebudowana w XIII w., rozbudowana w XV i XVI w., obecny kształt 1. połowa XVIII w., Ch. Wren) - z grobami władców, od XIV w. również miejsce spoczynku wybitnych mężów stanu oraz poetów i prozaików w tzw. Narożniku Poetów. Po kasacie zakonów w Anglii, w 1540 Opactwo przeszło na własność królów angielskich.

· **Galeria Narodowa (National Gallery)** - mieści się przy placu Trafalgar. Została założona na początku XIX wieku. W 1824 król Jerzy IV przekonał niechętny rząd do zakupu 38 cennych obrazów, w tym dzieł Rafaela i Rembrandta, co dało początek kolekcji narodowej. Od tego czasu zbiór stale się powiększa dzięki zamożnym ofiarodawcom. Główny budynek, zaprojektowany w stylu neoklasycyźnym przez Williama Wilkina, wzniesiony został w latach 1834-38. W 1991 roku ukończono budowę lewego skrzydła (Sainsbury Wing) fundacji kupieckiej rodziny Sainsbury, gdzie eksponowane są m.in. wybitne dzieła wczesnego renesansu. Galeria Narodowa to jedna z najbogatszych na świecie kolekcji malarstwa europejskiego, gdzie eksponowanych jest ponad 2200 obrazów. Zbiory obejmują począwszy od wczesnych dzieł Giotto z XII wieku po XX-wieczne płótna Picassa, jednakże do najcenniejszych należą obrazy włoskie z okresu wczesnego renesansu oraz holenderskie i hiszpańskie z XVII stulecia.

· **Muzeum Historii Naturalnej (Museum of Natural History)** - W Muzeum Historii Naturalnej zobaczyć można stałą wystawę dinozaurów oraz kolekcję największych, najrzadszych i najbardziej niezwykłych zwierząt z całego świata. Znajdują się tam atrakcje, których nie możesz przegapić, jak na przykład naturalnej wielkości model płetwala błękitnego, pająk sprzed 40 milionów lat, symulator trzęsienia ziemi czy jajo strusia mamutaka. W Muzeum Historii Naturalnej znajdują się setki interesujących eksponatów tworzących interaktywne wystawy. Do najciekawszych z nich należą: "Dinosaurs" ("Dinozaury") - olbrzymia ekspozycja poświęcona prehistorycznym gadom; "Creepie-Crawlies" ("Przeróżające pełzacze") - wystawa, która sprawi, że ciarki przejdą Ci po plecach; "Human Biology" ("Ludzkie ciało") - fascynująca wystawa poświęcona nam samym; "Ecology" ("Ekologia") oraz "Mammals"("Ssaki"), gdzie zobaczyć można niesamowity model płetwala błękitnego. Nie możesz przegapić wystawy "The Power Within" ("Moc wewnętrzna"), która pozwala poczuć trzęsienie ziemi na własnej skórze, zaś jeśli jesteś z dziećmi to koniecznie musisz odwiedzić "Investigate" ("Zbadaj") - nowe interaktywne centrum naukowe. Jeśli chcesz zapoznać się z nieformalną i zakulisową stroną nauki to powinieneś wstąpić do pierwszej części nowo otwartego Centrum Darwina.

· **Science Museum – Muzeum Nauki** - W muzeum nauki znajdziemy ponad 300 000 eksponatów - od najmniejszych układów elektronicznych do naturalnej wielkości samolotów. Aby dokładnie zwiedzić wszystkie 7 pięter muzeum potrzebny jest cały dzień. Jak w większości londyńskich muzeów, tak i w tym wstęp jest bezpłatny.

Parter - Na parterze znajdziemy wszystko związane z kosmosem - zaprojektujemy własną rakietę, zobaczymy oryginalnego Apollo 10 oraz poznamy historię badania kosmosu.

1 piętro - Na tym piętrze znajdują się eksponaty związane z telekomunikacją, rolnictwem, budownictwem, pogodą oraz mierzeniem czasu. Znajduje się tam także część interaktywna - "Kim jestem?".

2 piętro - Drugie piętro poświęcone jest matematyce, informatyce, a także marynarce. Warto zobaczyć pierwsze komputery, które zajmowały całe pomieszczenia oraz liczne modele statków i łodzi podwodnych.

3 piętro - Najciekawszą częścią tego piętra jest interaktywna wystawa "W przyszłości", dzięki niej możemy zobaczyć jak już wkrótce będzie wyglądać życie. Warto zobaczyć także wystawę o lotnictwie i nauce w 18. wieku.

4 piętro - Jest to jedno z ciekawszych pięter, w całości poświęcone jest medycynie.

5 piętro - Podobnie jak na piętrze niżej, znajdziemy tam wszystko o medycynie oraz weterynarii.

Inne ciekawe miejsca:

· **Stonehenge**- Jedna z największych budowli megalitycznych wzniesiona ok. 1800-1400 p.n.e., ok. 13 km na północ od Salisbury, w południowej Anglii. Centrum megalitu stanowi kamienny ołtarz ustawiony wewnątrz podkowiastej konstrukcji 5 trylitów, złożonej z bloków o długości 9 m i wadze ok. 50 t oraz 19 mniejszych głazów. Otacza ją krąg 50 kamieni, obwiedziony zewnętrznym kręgiem skonstruowanym z 30 potężnych głazów o wysokości ok. 4 m, nakrytych poprzecznymi blokami. Całość otacza rów i wał ziemny o średnicy ok. 115 m, z którym łączy się aleja usytuowana na osi wschodu słońca w okresie letniego zrównania dnia z nocą. Można przypuszczać, że Stonehenge został wzniesiony jako miejsce kultu Nieba (Słońca i Księżycy).

· **Windsor Castle** - Zamek królewski w Windsorze, złożony z licznych zabudowań otoczonych murami z wieżami i bramami. Rezydencja królów angielskich, założona w XI w. przez Wilhelma I Zdobywcę, następnie rozbudowywana przez kolejnych władców. M.in. Edward III wznosił tu w XIV w. Round Tower, a Edward IV w XV w. rozpoczął budowę późnogotyckiej kaplicy Św. Jerzego, gdzie nadaje się Order Podwiązki z zachowaniem średniowiecznego ceremoniału - w jej podziemiach znajdują się groby królewskie. Windsor mieści cenne zbiory malarstwa, rysunku i wyrobów rzemiosła artystycznego. W 1992r. zamek niemal doszczętnie spłonął, odbudowany i udostępniony ponownie publiczności 1997.

Bardzo często wycieczki do Anglii ograniczają się do krótkiego city breaku w [Londynie](#). Stolica [Wielkiej Brytanii](#) przyciąga m.in. zabytkową architekturą, bogatą ofertą kulturalną i bardzo ciekawymi muzeami.

Jednak nie warto kończyć swojej wizyty tylko na stolicy. W Anglii ciekawych miejsc jest znacznie więcej. Urokliwe miasteczka, cuda architektury, piękne krajobrazy – zdecydowanie jest w czym wybierać.

Turystyka- Ciekawe miejsca w Anglii cd.

YORK, PÓŁNOCNA ANGLIA

Jednym z ciekawszych miejsc w Anglii, jest miasto York w hrabstwie Yorkshire, u zbiegu rzek Ouse i Foss, znane głównie z bogatej historii. Powstało ponad 2 tys. lat temu i przez dłuższy okres było największym miastem w tej części Wielkiej Brytanii. W średniowiecznych budowlach przeplatają się ślady wikingów i Rzymian. Pierwsi zdobyli miasto w 866 roku i zajmowali je przez 200 lat. Dla Rzymian York był główną bazą militarną. W tym mieście zmarł cesarz Septymiusz Sewer, Konstancjusz I Chlorus – ojciec Konstantyna I Wielkiego, zaś sam Konstantyn został tu obwołany cesarzem.

Oprócz rzymskich zabytków atrakcją Yorku są liczne kościoły, poza tym puby. Przewodnicy twierdzą nawet, że z każdego punktu miasta w obrębie murów miejskich można zobaczyć przynajmniej jeden pub i jeden kościół. Największym jest średniowieczna katedra, która pod względem wielkości nie ma sobie równych w całej Anglii.

OKSFORD, POŁUDNIOWA ANGLIA

Oksford słynie z najstarszego anglojęzycznego uniwersytetu świata. Nazwa miasta pochodzi od dwóch słów: ox (wół) i ford (bród). To dlatego, że w Oksfordzie, gdzie wody Cherwell wpadają do Tamizy, można było pokonać obie rzeki w bród, najczęściej wozem zaprzęgniętym w woły.

Miasto posiada bardzo wiele atrakcji turystycznych, częściowo związanych z uniwersytetem. Będąc w Oksfordzie, nie sposób nie zajrzeć do Ashmolean Museum, w którym znajdują się pokaźne zbiory sztuki i artefaktów z wykopalisk archeologicznych, a także Bodleian Library, jednej z najstarszych bibliotek uniwersyteckich. By spojrzeć na miasto z góry, warto wybrać się na Carfax Tower, wieżę usytuowaną w centrum Oksfordu.

Uniwersytet w Oksfordzie przyciąga nie tylko studentów, ale również turystów, fot. Shutterstock.com

CAMBRIDGE, POŁUDNIOWA ANGLIA

Drugi najstarszy uniwersytet w Anglii, najlepszy w kraju i jeden z najlepszych na świecie, leży 100 km dalej, w Cambridge, jednym z najchętniej odwiedzanych przez Polaków miast w Wielkiej Brytanii. Niemal wszystkie budynki uczelni założonej w 1209 r. to dziś zabytki architektury. Do najbardziej znanych należą Trinity Hall, college z 1350 roku, który specjalizuje się w naukach prawnych, i King's College z 1441 roku, przy którym znajduje się jedna z najpiękniejszych kaplic w Anglii. W czasie wycieczki po okolicy można podziwiać domy, m.in. Stephena Hawkinga, fizyka i kosmologa, i Davida Gilmoura, muzyka.

W pobliskim Madingley znajduje się amerykański cmentarz wojenny, w Duxford Imperial War Museum, a w Grantchester dom poety Ruperta Brooke'a.

COTSWOLDS HILLS, ŚRODKOWA ANGLIA

Blisko 80-km pasmo wapiennych wzgórz, wśród których ukryte są źródła Tamizy, przyciąga sielskimi krajobrazami. Wycieczka do Cotswolds będzie idealna dla miłośników zwiedzania na świeżym powietrzu. Niemal wszystko – od psich bud, ogrodowych murków i domów aż po kościoły i zamki – wykonane jest z wydobywanego w miejscowych kamieniołomach materiału. W Cotswolds zachwycają też słomiane strzechy pokrywające budynki.

Północna część wzgórz uważana jest za bardziej malowniczą niż południowa ze względu na wyższe pagórki. Na wysokości 300 m, przy skrzyżowaniu ośmiu dróg leży Stow-on-the-Wold, jedno z najwyższych zlokalizowanych miasteczek Anglii, którego początki sięgają czasów prehistorycznych.

Perłą architektoniczną Cotswolds jest także Chipping Campden. Główna ulica miasteczka ma kształt łagodnego zakola i składa się z niziutkich średniowiecznych kamieniczek ciasno przylepionych do siebie.

Położone nieopodal miasteczko Tewkesbury słynie z pięknych zajazdów i karczm, z których najstarsza „Pod Starym Czarnym Niedźwiedziem” pochodzi z 1308 roku, a pobliska „Pod Chmielem” uwieczniona została nawet przez Karola Dickensa w powieści „Klub Pickwicka”.

BATH, POŁUDNIOWA ANGLIA

Bath leży w pobliżu jedynych [naturalnych źródeł geotermalnych](#) na Wyspach Brytyjskich. W uzdrowiskowym miasteczku, wpisanym na listę światowego dziedzictwa UNESCO, znakomicie zachowały się rzymskie łaźnie i pijalnie wód. Miejsce zachwyca też georgiańską architekturą, m.in. budynkami z piaskowca, które perfekcyjnie wkomponowują się we współczesną zabudowę.

Bath było celem wycieczek już 2 tys. lat temu. Piękno uzdrowiska i dobroczynny wpływ wód na człowieka ponownie przyciągnęły turystów w XVIII wieku. Sto lat później Bath stało się centrum życia towarzyskiego Anglii. Do [term](#) zaczęli zjeżdżać przedstawiciele elity. Dziś wielu przyjezdnych wierzy, że woda mineralna z Bath jest lekarstwem na rozmaite przypadłości.

W Bath można podziwiać też place z zabudową tarasową w kształcie zakoli i słynny Pulteney Bridge, czyli jeden z nielicznych w Europie mostów, który z zewnątrz wygląda jak arkada, w środku zaś mieści sklepy i butiki.

KRAINA JEZIOR-LAKE DISTRICT, PÓŁNOCNA ANGLIA

W Krainie Jezior w Kumbrii zobaczymy mnóstwo ciekawostek przyrodniczych m.in. najgłębsze jezioro w Wielkiej Brytanii – Wastwater (86 m), najwyższy klif nadmorski między Walią i Szkocją i najwyższe góry w Anglii z sięgającym 978 m n.p.m. szczytem Scafell Pike. W 11 rezerwach w Krainie można zaobserwować liczne gatunki sów, jego największą atrakcją są jednak jeziora: jest ich tu blisko 20, wśród nich największe i najgłębsze w Anglii – Windermere.

Miejsce to wielokrotnie opisywali poeci romantyczni, którzy czerpali z niego inspiracje m.in. Beatrix Potter, Arthur Ransome i William Wordsworth. Dom Wordswortha w Grasmere jest obecnie otwarty dla turystów. To za ich sprawą Kraina Jezior, której część chroni park narodowy, jest powodem zmartwień ekologów. Duża liczba odwiedzających, która przekracza 15 mln rocznie (!), grozi m.in. szybką eksploatacją wód.

STRATFORD-UPON-AVON, ŚRODKOWA ANGLIA

Miasto położone w hrabstwie Warwickshire nad rzeką Avon znane jest jako miejsce urodzin i śmierci Williama Shakespeare'a. Miłośnicy literatury przybywają tu od czasu jego śmierci w 1616 roku, a miejsce jest dziś literackim sanktuarium największego dramaturga Anglii. W Stratford siedzibę ma również Royal Shakespeare Company, która przed londyńskimi premierami zazwyczaj

najpierw w tym mieście wystawia sztuki mistrza. W mieście największą atrakcją jest dom dramaturga, w którym zachowało się częściowo oryginalne wnętrze.

Warto wstąpić również do Nash's House & New Place w Stratford. To pierwszy dom męża Elizabeth Hall, wnuczki Shakespeare'a. Zachowały się tu oryginalne meble, obrazy i tapety z czasów Tudorów. W Stratford mieści się również Halls Croft, były dom córki Shakespeare'a, Susanny, i jej męża doktora Johna Halla. Do dziś przyjezdni mogą podziwiać pokoje mieszkalne i gabinet lekarski ze stylowymi meblami i historycznymi narzędziami medycznymi.

Niespełna dwa kilometry od Stratford, w Shottery, turyści mogą oglądać Anne Hathaway's Cottage, czyli rodzinny dom żony Shakespeare'a. W farmerskim budynku pokrytym strzechą zachowało się wiele pamiątek rodzinnych.

Około 5 kilometrów od centrum Stratford leży dom Mary Arden – matki Shakespeare'a. Na farmie można zobaczyć, jak wyglądało życie na wsi.

CIEKAWOSTKI

· **Henryk VIII**: król Anglii od 1509r. do końca życia, słynny z powodu swoich sześciu żon oraz jako monarcha o najbardziej, spośród angielskich władców, nieskrępowanej władzy. Podczas jego panowania nastąpił rozłam z Kościołem rzymskokatolickim oraz późniejsze ustanowienie niezależnego Kościoła anglikańskiego.

Anglicy są inni... Oczywiście żadna rzecz nie może być podobna do tych przyjętych w Europie za standard. W gniazdkach płynie prąd o napięciu 240 V. Oczywiście można używać przedmioty elektryczne przywiezione z Polski. Jednak nasza wtyczka nie będzie pasować do gniazdek w Anglii, należy zaopatrzyć się w specjalny adaptor. Ta sama sytuacja odnosi się do rzeczy zakupionych w Wielkiej Brytanii, a które będą używane w Polsce. Co ciekawe Włącznik światła w łazience znajduje się w środku i jest to najczęściej sznurek za który pociągamy aby włączyć światło.

- dwa krany przy umywalce

Jeden po lewej, drugi po prawej. Jeden z ciepłą wodą, drugi z zimną. To niemalże tak irytujące, jak wąskie rury kanalizacyjne w Grecji, gdzie papier toaletowy wyrzuca się do kosza na śmieci...

-włączniki w kontaktach

Każde gniazdko elektryczne posiada włącznik on/off – kolejne zabezpieczenie, jednak tym razem nie tyle przed własnym roztargnieniem, a po prostu przed dziećmi.

-Brytyjska policja nie nosi przy sobie broni z wyjątkiem sytuacji awaryjnych.

- **Czas...** W momencie przekraczania granicy zmuszeni jesteśmy do przesunięcia naszych zegarków o jedną godzinę do tyłu.

· **Inch - Stopa - Mila** czyli **Jednostki miar**, które są chyba jednym z największych problemów.

Jednostka obowiązująca w UK	Jednostka obowiązująca w Polsce.
1 cal (inch)	2,54 cm
1 stopa (feet)	0,31 metra
1 mila (mile)	1,61 km
1 uncja (oz)	28 gramów
	0,45 kg
	0,91 metra

1 funt (pound)	0,57 litra
1 yard	6,35 kg
1 pinta	
1 stone	

· **Walia** - W Walii nazwy miejscowości podawane są w dwóch językach : angielskim i walijskim. Dzieci w szkołach uczą się, obok języka angielskiego, również języka walijskiego. Dane z 1993r. informują, że około 22% ludności Walii potrafi porozumiewać się po walijsku. **Słowa walijskie należą do bardzo długich** i charakteryzują się licznymi zbitkami spółgłoskowymi i samogłoskowymi.

Oto **najdłuższa na świecie nazwa stacji kolejowej**, znajdującej się w Walii:

LLANFAIRPWLLGWYNGYLLGOGERYCHWYRNDROBWYLLLLANTISILIOGOGOGOCH, Anglesey

Wybór lewej strony przez Wielką Brytanię

Sama Anglia przyjęła zasadę ruchu lewostronnego na mocy **Highway Act z 1773 roku**. Dokument zawierał zapis zarządzający poruszanie się koni po lewej stronie jezdni. Zwierzęta były ówczynie głównym środkiem transportu, więc przepis w znaczący sposób ukształtował ruch drogowy. Ruch lewostronny był wygodniejszy dla woźnicy, gdyż siedząc po prawej stronie powozu, miał on większą kontrolę nad sytuacją na drodze.

Pojawienie się pojazdów parowych w 1835 roku wymagało nowych uregulowań prawnych. Zdawano sobie sprawę z potrzeby zdefiniowania podstawowych pojęć jak [droga](#), most czy chodnik. Wszystkie zawarto w akcie wydanym w tym samym roku. W konsekwencji regulacje przyjęto jeszcze przed rozprzestrzenieniem się automobili. Podobnego traktowania domagali się przechodnie, czując zagrożenie ze strony nowego wynalazku. O ich bezpieczeństwie traktował późniejszy **Motor Car Act z 1903 roku**, określający limity prędkości obowiązuje kierowców. Po II wojnie światowej wprowadzono przepisy chroniące niepełnosprawnych oraz uproszczono oznakowanie, nadal uznając lewą stronę za jedyną słuszną dla użytkowników jezdni.

Konkurs będzie składał się z pytań otwartych w języku polskim oraz części ABC w języku angielskim, zachęcam do odwiedzenia stron anglojęzycznych o Wielkiej Brytanii :

projectbritain.com

studying-in-uk.org

Dowiedcie się wiele ciekawych faktów o życiu, kulturze, pracy, zwyczajach itp. Orz tym samym poćwiczycie język angielski **PRACTISE MAKES PERFECT** **GOOD LUCK !!!**

Opracowanie :mgr Bartosz Wojtal